অধ্যায় ১১ ককা দেউতাৰ হাড় — ২

অধ্যায় গাঁথনি

১১.১ উদ্দেশ্য

১১.২ পৰিচয়

১১.৩ উপন্যাসখনৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণ

১১.৪ উপন্যাসখনৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ

১১.৫ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

১১.৬ অধিক জানিবলৈ

১১.৭ অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

১১.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন

১১.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি—

- ককাদেউতাৰ হাড় উপন্যাসখনৰ প্ৰধান আৰু গৌণ চৰিত্ৰসমূহৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব।
- চৰিত্ৰসমূহৰ সামাজিক আৰু মানসিক তাৎপৰ্য বিশ্লেষণ কৰিব পাৰিব।
- উপন্যাসখনত প্ৰতিফলিত সমাজ-জীৱনৰ ৰূপ বুজি পাব।
- উপন্যাসখনৰ সাহিত্যিক বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰিব পাৰিব।
- অসমীয়া ঐতিহাসিক উপন্যাস সাহিত্যত ককাদেউতাৰ হাড়ৰ স্থান নিৰূপণ কৰিব পাৰিব।

১১.২ পৰিচয়

ইয়াৰ আগৰ অধ্যায়ত আপুনি *ককা দেউতাৰ হাড়* উপন্যাসখনৰ কাহিনীগাঁথা আৰু সাধাৰণ আলোচনা অধ্যয়ন কৰিলে। উপন্যাসখনৰ বিষয়বস্তু আৰু কাহিনীৰ গঠন সম্পৰ্কে ধাৰণা লাভ কৰিছে।

এই অধ্যায়ত উপন্যাসখনৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণ, ব্যংগধৰ্মিতা, প্ৰতীকধৰ্মিতা আৰু অন্যান্য সাহিত্যিক বৈশিষ্ট্যসমূহ বিশ্লেষণ কৰা হ'ব। লগতে অসমীয়া উপন্যাস সাহিত্যত উপন্যাসখনৰ স্থান সম্পৰ্কেও আলোচনা কৰা হ'ব।

নৰকান্ত বৰুৱাৰ ককাদেউতাৰ হাড় এখন উল্লেখযোগ্য ঐতিহাসিক উপন্যাস। উপন্যাসখনৰ শক্তি কেৱল ইয়াৰ কাহিনীগাঁথাতেই সীমাবদ্ধ নহয়; ইয়াৰ চৰিত্ৰ নিৰ্মাণ আৰু শিল্পকৌশলতো সমানভাৱে নিহিত। ইতিহাসৰ পটভূমিত ৰচিত এই উপন্যাসখনত বিভিন্ন স্তৰৰ চৰিত্ৰৰ সমাবেশ ঘটিছে। এই চৰিত্ৰসমূহৰ মাজেৰে লেখকে মোৱামৰীয়া বিদ্ৰোহোত্তৰ অসমৰ সমাজ, ৰাজনীতি আৰু মানুহৰ জীৱনবোধক প্ৰকাশ কৰিছে।

উপন্যাসখনত ভোগাই, বাখৰ বৰা, মাহিন্দ্রী, বুঢ়ী আইতা, মুকুন্দ কুমাৰ আদি চৰিত্রই কাহিনীৰ অগ্রগতিত গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা পালন কৰিছে। কোনো চৰিত্রই একমাত্রিক নহয়; প্রত্যেকেই সময়, সমাজ আৰু ব্যক্তিগত অনুভৱৰ দ্বাৰা গঢ় লৈ উঠা জীৱন্ত চৰিত্র। এই অধ্যায়ত সেই চৰিত্রসমূহ আৰু উপন্যাসখনৰ বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হ'ব।

১১.৩ উপন্যাসখনৰ চৰিত্র চিত্রণ

ভোগেশ্বৰ বৰুৱা (ভোগাই)

ভোগাই উপন্যাসখনৰ অন্যতম কেন্দ্রীয় চৰিত্র। তেওঁ শক্তিশালী ব্যক্তিত্ব, দৃঢ় মনোবল আৰু প্রতিশোধস্পৃহাৰ প্রতীক। সমাজত নিজৰ স্থান আৰু প্রভাৱ বজাই ৰাখিবলৈ তেওঁ সদায় সচেষ্ট। কাহিনীৰ বহু গুৰুত্বপূর্ণ ঘটনা তেওঁৰ কার্যকলাপ আৰু সিদ্ধান্তক কেন্দ্র কৰি গঢ় লৈ উঠিছে। ভোগাইৰ চৰিত্রত একে সময়তে সাহস, বুদ্ধিমত্তা আৰু কঠোৰতাৰ সমাহাৰ দেখা যায়। তেওঁ পৰিস্থিতি অনুসৰি সিদ্ধান্ত গ্রহণ কৰে আৰু নিজৰ উদ্দেশ্য পূৰণৰ বাবে বিভিন্ন কৌশল অৱলম্বন কৰে। ফলত তেওঁ কেৱল এজন ব্যক্তি নহয়; সামন্তীয় সমাজৰ ক্ষমতাকেন্দ্রিক মানসিকতাৰ প্রতিনিধি হিচাপেও দেখা দিয়ে।

লেখকে ভোগাইক একপাক্ষিক খলচৰিত্র ৰূপে উপস্থাপন কৰা নাই। তেওঁৰ শক্তি, সীমাবদ্ধতা, অনুভূতি আৰু মানসিক সংঘাতসমূহো উপন্যাসত প্রকাশ পাইছে। এই কাৰণেই ভোগাই উপন্যাসখনৰ এক জীৱন্ত আৰু স্মৰণীয় চৰিত্র।

বাখৰ বৰা

বাখৰ বৰা উপন্যাসখনৰ আন এক গুৰুত্বপূর্ণ চৰিত্র। তেওঁ বংশগৌৰৱ, সামাজিক প্রতিপত্তি আৰু ক্ষমতাৰ প্রতীক। সমাজত নিজৰ মর্যাদা অক্ষুণ্ণ ৰাখিবলৈ তেওঁ সদায় সচেষ্ট। ভোগাইৰ সৈতে তেওঁৰ সংঘাতেই কাহিনীৰ মূল নাটকীয় শক্তি সৃষ্টি কৰিছে। বাখৰ বৰাৰ চৰিত্রত অহংকাৰ, ক্ষমতাবোধ আৰু সামাজিক প্রভাৱৰ আকাংক্ষা স্পষ্টভাৱে দেখা যায়। তেওঁ বিশ্বাস কৰে যে সামাজিক মর্যাদা আৰু বংশমর্যাদাই মানুহৰ স্থান নির্ধাৰণ কৰে। এই মানসিকতাৰ ফলতেই তেওঁৰ বহু সিদ্ধান্ত সংঘাতৰ সৃষ্টি কৰে। উপন্যাসখনত বাখৰ বৰাৰ পতনে বিশেষ তাৎপর্য বহন কৰিছে। তেওঁৰ পতন কেৱল এজন ব্যক্তিৰ পৰাজয় নহয়; ই সামন্তীয় ক্ষমতা ব্যৱস্থাৰ অৱক্ষয়ৰ প্রতীক হিচাপেও বিবেচিত।

মাহিন্দ্রী

মাহিন্দ্রী ককাদেউতাৰ হাড় উপন্যাসখনৰ অন্যতম মর্মস্পর্শী নাৰী চৰিত্র। তেওঁৰ জীৱনৰ মাজেৰে লেখকে সেই সময়ৰ নাৰীজীৱনৰ দুখ, বঞ্চনা আৰু অসহায় বাস্তৱতাক প্রকাশ কৰিছে। মাহিন্দ্রীয়ে সুখী জীৱনৰ আশা কৰিছিল, কিন্তু সমাজ আৰু পৰিস্থিতিৰ নিষ্ঠুৰতাৰ বাবে তেওঁৰ জীৱন কৰুণ পৰিণতিৰ ফালে আগবাঢ়ে। মাহিন্দ্রীৰ চৰিত্রত কোমলতা, ধৈর্য আৰু মানৱীয় সংবেদনশীলতা দেখা যায়। তেওঁ সমাজৰ বিভিন্ন চাপ আৰু সীমাবদ্ধতাৰ মাজতো নিজৰ মর্যাদা বজাই ৰাখিবলৈ চেষ্টা কৰে। কিন্তু ক্ষমতাকেন্দ্রিক সমাজ ব্যৱস্থাই তেওঁৰ সেই প্রচেষ্টাক সফল হ'ব নিদিয়ে।

নৱকান্ত বৰুৱাই মাহিন্দ্রীৰ মাজেৰে সামন্তীয় সমাজত নাৰীৰ অৱস্থাৰ এক বাস্তৱ আৰু বেদনাদায়ক ছবি অংকন কৰিছে। ফলত মাহিন্দ্রী অসমীয়া উপন্যাস সাহিত্যৰ এক স্মৰণীয় নাৰী চৰিত্র হিচাপে পৰিগণিত হৈছে।

বুঢ়ী আইতা

বুঢ়ী আইতা উপন্যাসখনৰ এক বিশেষ তাৎপর্যপূর্ণ চৰিত্র। তেওঁ অতীতৰ স্মৃতি আৰু অভিজ্ঞতাৰ ভঁৰাল। তেওঁৰ মুখেৰে কোৱা ঘটনাবোৰৰ জৰিয়তে পাঠকে ইতিহাসৰ বিভিন্ন দিশৰ সৈতে পৰিচিত হয়। বুঢ়ী আইতা কেৱল কাহিনী কোৱা ব্যক্তি নহয়; তেওঁ অতীত আৰু বর্তমানৰ মাজত এক সংযোগসূত্র। তেওঁৰ স্মৃতিচাৰণৰ মাজেৰে বহু গুৰুত্বপূর্ণ ঐতিহাসিক ঘটনা আৰু সামাজিক বাস্তৱতা প্রকাশ পাইছে।

এই চৰিত্রটোৰ উপস্থিতিয়ে উপন্যাসখনক এক লোক-ঐতিহ্যমূলক আৰু জীৱন্ত ৰূপ প্রদান কৰিছে। ইতিহাসক মানৱীয় অভিজ্ঞতাৰ মাজেৰে উপস্থাপন কৰাত বুঢ়ী আইতাৰ ভূমিকা বিশেষ গুৰুত্বপূর্ণ।

মুকুন্দ কুমাৰ

মুকুন্দ কুমাৰ উপন্যাসখনৰ এক গুৰুত্বপূর্ণ চৰিত্র। যদিও তেওঁৰ উপস্থিতি সীমিত, তথাপি কাহিনীৰ বিকাশত তেওঁৰ ভূমিকা যথেষ্ট তাৎপর্যপূর্ণ। তেওঁক কেন্দ্র কৰিয়েই কাহিনীৰ বহু সংঘাত আৰু নাটকীয় পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি হয়। মুকুন্দ কুমাৰৰ হত্যাকাণ্ড উপন্যাসখনৰ এক মোড় ঘূৰোৱা ঘটনা। এই ঘটনাৰ পিছত কাহিনীৰ সংঘাত অধিক তীব্র ৰূপ লাভ কৰে আৰু বিভিন্ন চৰিত্রৰ জীৱনত গভীৰ প্রভাৱ পেলায়। মুকুন্দ কুমাৰৰ চৰিত্রৰ মাজেৰে লেখকে সেই সময়ৰ ৰাজনৈতিক অস্থিৰতা আৰু ক্ষমতাৰ সংঘাতৰ নিষ্ঠুৰ পৰিণতি প্রকাশ কৰিছে।

W অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন নং ১

ককাদেউতাৰ হাড় উপন্যাসখনৰ ভোগাই আৰু বাখৰ বৰাৰ চৰিত্র আলোচনা কৰক। (১৫০টা শব্দৰ ভিতৰত)

উপন্যাসখনত প্রতিফলিত সামাজিক চিত্র

সামন্তযুগীয় সমাজ

উপন্যাসখনত চিত্রিত সমাজ মূলতঃ সামন্তীয় মূল্যবোধৰ ওপৰত প্রতিষ্ঠিত। সমাজত ক্ষমতাশালী ব্যক্তি আৰু বিষয়াবর্গৰ প্রভাৱ আছিল অত্যন্ত শক্তিশালী। তেওঁলোকৰ সিদ্ধান্ত বহু ক্ষেত্রত সাধাৰণ মানুহৰ জীৱন নিয়ন্ত্রণ কৰিছিল। এই সমাজত বংশমর্যাদা, প্রতিপত্তি আৰু ক্ষমতাক বিশেষ গুৰুত্ব দিয়া হৈছিল। ব্যক্তিগত স্বাধীনতাৰ তুলনাত সামাজিক স্থান অধিক মূল্যবান বুলি গণ্য কৰা হৈছিল। ফলত

সংঘাত, প্রতিশোধ আৰু ক্ষমতাৰ দ্বন্দ্ব সমাজজীৱনৰ অংশ হৈ পৰিছিল। নৱকান্ত বৰুৱাই এই সমাজ ব্যৱস্থাক বাস্তৱধর্মীভাৱে উপস্থাপন কৰিছে। ইয়াৰ মাজেৰে তৎকালীন অসমৰ সামাজিক গঠন স্পষ্টভাৱে প্রকাশ পাইছে।

সাধাৰণ প্রজাৰ অৱস্থা

ক্ষমতাশালী বিষয়াবর্গ আৰু সামন্তীয় শক্তিৰ মাজত সাধাৰণ প্রজাসকলৰ অৱস্থা আছিল দুর্বল। তেওঁলোক বহু সময়ত ক্ষমতাৰ সংঘাতৰ বলি হৈছিল। নিজৰ মতামত প্রকাশ বা অধিকাৰ ৰক্ষাৰ সুযোগ তেওঁলোকৰ সীমিত আছিল। উপন্যাসখনত এই সাধাৰণ মানুহৰ জীৱনসংগ্রাম, ভয়, অনিশ্চয়তা আৰু বেদনাৰ চিত্র পোৱা যায়। ক্ষমতাৰ দ্বন্দ্বৰ ফলত তেওঁলোকৰ জীৱন অধিক জটিল হৈ পৰিছিল। এই চিত্রণৰ জৰিয়তে লেখকে ইতিহাসৰ আন এক গুৰুত্বপূর্ণ দিশ উন্মোচন কৰিছে। ইতিহাস কেৱল ৰজা বা ক্ষমতাশালী লোকৰ কাহিনী নহয়; সাধাৰণ মানুহৰ জীৱনো ইয়াৰ অবিচ্ছেদ্য অংশ।

১১.৫ উপন্যাসখনৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ

ঐতিহাসিক উপন্যাস হিচাপে সফলতা

ককাদেউতাৰ হাড় অসমীয়া সাহিত্যৰ অন্যতম সফল ঐতিহাসিক উপন্যাস। ইয়াত ইতিহাসৰ তথ্য আৰু সাহিত্যিক কল্পনাৰ সার্থক সমন্বয় ঘটিছে। ফলত উপন্যাসখন তথ্যসমৃদ্ধ হোৱাৰ লগতে শিল্পসফল কৃতিতো পৰিণত হৈছে। লেখকে ইতিহাসক শুষ্ক ৰূপত উপস্থাপন নকৰি জীৱন্ত মানৱীয় অভিজ্ঞতাৰ মাজেৰে প্রকাশ কৰিছে। এই কাৰণেই পাঠকে ইতিহাসক অনুভৱ কৰাৰ সুযোগ লাভ কৰে।

ঐতিহাসিক উপন্যাস হিচাপে এই সফলতাই ককাদেউতাৰ হাড়ক অসমীয়া সাহিত্যত বিশেষ স্থান প্রদান কৰিছে।

ইতিহাস আৰু কল্পনাৰ সমন্বয়

উপন্যাসখনত ঐতিহাসিক ঘটনাসমূহক ভিত্তি হিচাপে গ্রহণ কৰা হৈছে, কিন্তু কাহিনীৰ শিল্পসৌন্দর্য বৃদ্ধিৰ বাবে কল্পনাৰ সার্থক ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে। এই সমন্বয়েই উপন্যাসখনক অধিক মনোগ্রাহী কৰি তুলিছে। ঐতিহাসিক সত্যতা বজাই ৰাখি লেখকে বিভিন্ন চৰিত্র, সংলাপ আৰু পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰিছে। ফলত ইতিহাস আৰু সাহিত্য দুয়োটাৰ মাজত সুন্দৰ ভাৰসাম্য ৰক্ষা হৈছে। এই বৈশিষ্ট্যই নৱকান্ত বৰুৱাৰ সাহিত্যিক দক্ষতাৰ পৰিচয় বহন কৰে।

সামাজিক বাস্তৱতাৰ প্রকাশ

যদিও উপন্যাসখন ঐতিহাসিক, তথাপি ইয়াত সামাজিক বাস্তৱতাৰ শক্তিশালী প্রকাশ দেখা যায়। ক্ষমতা, বৈষম্য, নাৰীজীৱন, সামাজিক সংঘাত আৰু মানৱীয় বেদনা ইয়াৰ উল্লেখযোগ্য বিষয়। চৰিত্রসমূহৰ জীৱনৰ মাজেৰে সমাজৰ বিভিন্ন স্তৰৰ বাস্তৱতা প্রকাশ পাইছে। এই বাস্তৱধর্মিতাই

উপন্যাসখনক অধিক বিশ্বাসযোগ্য কৰি তুলিছে। ফলত ককাদেউতাৰ হাড় ইতিহাসৰ লগতে সমাজ-জীৱনৰো এক মূল্যবান দলিল হিচাপে পৰিগণিত হৈছে।

ভাষা আৰু শিল্পকৌশল

নৰকান্ত বৰুৱাৰ ভাষা সাহিত্যিক, ব্যঞ্জনাপূর্ণ আৰু সময়োপযোগী। ঐতিহাসিক পটভূমিৰ সৈতে সংগতি ৰাখি তেওঁ ভাষাৰ সফল ব্যৱহাৰ কৰিছে। বর্ণনাভংগী, সংলাপ, চৰিত্ৰ নির্মাণ আৰু কাহিনী গঠনত তেওঁ শিল্পদক্ষতাৰ পৰিচয় দিছে। ফলত উপন্যাসখনৰ নান্দনিক মূল্য বৃদ্ধি পাইছে। ভাষা আৰু শিল্পকৌশলৰ এই সফল প্রয়োগেই ককাদেউতাৰ হাড়ক অসমীয়া উপন্যাস সাহিত্যৰ এক উল্লেখযোগ্য কৃতি হিচাপে প্রতিষ্ঠা কৰিছে।

W অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন নং ২

ককাদেউতাৰ হাড় উপন্যাসখনৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰক। (১৫০টা শব্দৰ ভিতৰত)

2 ১১.৬ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

- ভোগাই, বাখৰ বৰা, মাহিন্দ্রী, বুঢ়ী আইতা আৰু মুকুন্দ কুমাৰ উপন্যাসখনৰ উল্লেখযোগ্য চৰিত্র।
- মাহিন্দ্রীৰ চৰিত্রত নাৰীজীৱনৰ বেদনাময় বাস্তৱতা প্রকাশ পাইছে।
- বুঢ়ী আইতাই ইতিহাস আৰু বর্তমানৰ মাজত সংযোগসূত্র হিচাপে ভূমিকা পালন কৰিছে।
- উপন্যাসখনত সামন্তীয় সমাজ ব্যৱস্থা আৰু সাধাৰণ প্রজাৰ অৱস্থা চিত্রিত হৈছে।
- ইতিহাস আৰু কল্পনাৰ সার্থক সমন্বয় উপন্যাসখনৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য।
- ভাষা, বর্ণনাভংগী আৰু চৰিত্র নির্মাণত নৰকান্ত বৰুৱাৰ দক্ষতা প্রকাশ পাইছে।

O ১১.৭ অধিক জানিবলৈ

১। কটকী, প্রফুল্ল (১৯৭৯); *স্বৰাজোত্তৰ অসমীয়া উপন্যাস সমীক্ষা*; গুৱাহাটী : বীণা লাইব্রেৰী।

২। ঠাকুৰ, নগেন (সম্পা.) (২০০০); *এশ বছৰৰ অসমীয়া উপন্যাস*; গুৱাহাটী : জ্যোতি প্রকাশন।

৩। দাস, শোণিত বিজয় আৰু বায়ন, মুনিন (সম্পা.) (২০০৬); *কথা ৰৱেণ্য ১০০*; গুৱাহাটী : কথা প্রকাশ।

৪। নেওগ, মহেশ্বৰ (১৯৬৪); *অসমীয়া সাহিত্যৰ ৰূপৰেখা*; গুৱাহাটী : চন্দ্র প্রকাশ।

৫। বৰগোহাঞি, হোমেন (সম্পা.) (১৯৯৩); *অসমীয়া সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী* (ষষ্ঠ খণ্ড); গুৱাহাটী : আনন্দৰাম বৰুৱা ভাষা, কলা-সংস্কৃতি সংস্থা।

৬। বৰগোহাঞি, হোমেন (সম্পা.) (১৯৬৭); *বিংশ শতাব্দীৰ অসমীয়া সাহিত্য*; যোৰহাট : অসম সাহিত্য সভা।

৭। ভৰালী, শৈলেন (১৯৯৩); *উপন্যাস বিচাৰ আৰু বিশ্লেষণ*; গুৱাহাটী : চন্দ্ৰ প্ৰকাশ।

৮। ভৰালী, শৈলেন (১৯৯৬); *অসমীয়া ঐতিহাসিক উপন্যাস*; গুৱাহাটী : চন্দ্ৰ প্ৰকাশ।

৯। শৰ্মা, সত্যেন্দ্ৰনাথ (১৯৯৭); *অসমীয়া উপন্যাসৰ ভূমিকা*; গুৱাহাটী : সৌমাৰ প্ৰকাশ।

১০। শৰ্মা, সত্যেন্দ্ৰনাথ (২০০৭); *অসমীয়া উপন্যাসৰ গতিধাৰা*; গুৱাহাটী : সৌমাৰ প্ৰকাশ।

১১। শৰ্মা, সত্যেন্দ্ৰনাথ (২০০৯); *অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত*; গুৱাহাটী : সৌমাৰ প্ৰকাশ।

১২। শৰ্মা, গোবিন্দ প্ৰসাদ (১৯৯৫); *উপন্যাস আৰু অসমীয়া উপন্যাস*; গুৱাহাটী : ষ্টুডেণ্টছ ষ্ট'ৰছ।

U ১১.৮ অগ্ৰগতিৰ খতিয়ান (কেৱল ৰূপৰেখা)

১ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ

ভোগাইৰ ব্যক্তিত্ব... ...বাখৰ বৰাৰ ক্ষমতাবোধ... ...দুয়োৰে সংঘাত... ...কাহিনীত ভূমিকা... ...সামগ্ৰিক মূল্যায়ন।

২ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ

ঐতিহাসিক পটভূমি... ...ইতিহাস আৰু কল্পনাৰ সমন্বয়... ...সামাজিক বাস্তৱতা... ...চৰিত্ৰ নিৰ্মাণ... ...ভাষা আৰু শিল্পকৌশল... ...সামগ্ৰিক আলোচনা।

M ১১.৯ আৰ্হি প্ৰশ্ন

১। ককাদেউতাৰ হাড় উপন্যাসখনৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণ আলোচনা কৰক।

২। ভোগাইৰ চৰিত্ৰ বিশ্লেষণ কৰক।

৩। বাখৰ বৰাৰ চৰিত্ৰৰ তাৎপৰ্য আলোচনা কৰক।

৪। মাহিন্দ্ৰীৰ চৰিত্ৰত নাৰীজীৱনৰ কোনবোৰ দিশ প্ৰকাশ পাইছে?

৫। বুঢ়ী আইতাৰ কাহিনী কথক হিচাপে ভূমিকা মূল্যায়ন কৰক।

৬। ককাদেউতাৰ হাড় উপন্যাসখনত প্ৰতিফলিত সামাজিক চিত্ৰ আলোচনা কৰক।

৭। ককাদেউতাৰ হাড় উপন্যাসখনৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰক।

৮। চমুটোকা লিখক—

(ক) ভোগাই

(খ) বাখৰ বৰা

(গ) মাহিন্দ্ৰী

(ঘ) বুঢ়ী আইতা

(ঙ) মুকুন্দ কুমাৰ